
DATUM	DNR
2021-05-19	DELMOS 2021/15
Regeringskansliet / Utbildningsdepartementet 103 33 Stockholm	ERT DNR U2020/06020

Remissvar Remiss "Fler barn i förskolan – för bättre språkutveckling i svenska (SOU2020:67)"

Yttrande

Delegationen mot segregation är positiva till utredningens huvudsakliga förslag om införande av obligatorisk förskola från 5 års ålder och att kommuner ska kunna bedriva uppsökande verksamhet för att få en bättre språkutveckling på förskolan. Den uppsökande verksamheten ska dock genomföras till samtliga som har tillgång till förskolan. Det är en viktig förstärkning av förskolan.

Om förskolan blir obligatorisk och därmed utgör en del av skolplikten, vilket skulle innebära att föräldrar kan välja förskola så rekommenderar myndigheten att ansökan sker på samma sätt som Jämlikhetskommissionen (En gemensam angelägenhet SOU 2020:46) och Utredningen En likvärdig skola (SOU 2020:28) rekommenderar. Det vill säga att förskolan liksom grundskolan hanteras genom ett nytt gemensamt antagningssystem som kan organiseras i en regional statlig organisation.

En anledning till denna förändring är enligt båda utredningarna att nuvarande system leder till skolsegregation. Det finns både avsiktliga och oavsiktliga skäl till detta, bland annat finns belägg för att fristående skolor aktivt väljer elever i syfte att minimera kostnader för undervisningen. Styrande för turordningen rekommenderas bli en kombination av individuella önskemål och politiskt bestämda krav på en varierad bakgrund i elevsammansättningen. Det rekommenderas att närhetsprincipen görs om och att de tillåtna urvalsgrunderna anges i skollagen. Den övergripande principen bör vara att alla barn ska kunna gå i alla förskolor. De offentliga och fristående förskolorna bör anta elever enbart utifrån liknande principer och tillåtna urvalsgrunder.

Myndigheten ställer sig positiv till utredningens förslag om kortare vägar till utbildning för att öka tillgången till legitimerade förskolelärare och utbildade barnskötare. Myndigheten är också positiv till förslaget om mer tid och resurser för

kompetensutveckling av personal i förskolan och att detta och även personalsammansättningen ska uppmärksammas vid tillsyn.

Myndigheten menar att det som en generell insats kan vara positivt för barns utveckling att bli direktinskrivna i förskolan vid tre års ålder om de inte redan är inskrivna. Detta kan kompensera för barn som lever i mer socioekonomiskt utsatta hem. Däremot avstyrker vi förslaget om att det just är nyanländas barn som ska ha rätt till obligatorisk språkförskola från tre års ålder och att det blir obligatoriskt för kommunerna att erbjuda förskola till barn som har behov av förskola för bättre språkinläring. Myndigheten verkar för jämlikhetsskapande insatser som innefattar breda reformer som i sig förändrar de strukturer som skapar och upprätthåller segregationen och inte inrättande av särlösningar för vissa målgrupper med skilda behov och förutsättningar. För att direkta insatser ska leda till ökat deltagandet i förskolan behöver de vara långsiktiga och ha bestående effekter. Då behövs det mer kunskap om vilka mekanismer det är som leder till och upprätthåller segregation.

Vid direktinskrivning anser myndigheten att det är viktigt att vårdnadshavare också får information om möjlighet att själva välja förskola såsom vid obligatorisk förskola. Om vårdnadshavarna inte gör något val kan deras barn direktinskrivas på lämplig förskola.

Myndigheten gör analyser utifrån olika geografiska nivåer och motsätter sig utredningens fokus på gruppen nyanlända som en särskild kategori. Statistik behöver tas fram med ett bredare fokus på vårdnadshavares olika förutsättningar i olika delar av landet utifrån socioekonomi och inte när man har anlänt till Sverige.

I ett samhälle som har koncentrationer av människor med likartade bakgrunder och förutsättningar inom t.ex. utbildningsområdet och där skillnaderna i uppväxt – och levnadsvillkor blir för stora, riskeras sammanhållningen om det införs särartslösningar för vissa grupper i ett specifikt bostadsområde. Det kan leda till misstänksamhet, bristande tillit och samhörighet, ökad stigmatisering och ett olyckligt "vi och dom"- tänkande.

Myndigheten tillstyrker förslaget att fler förskollärare och barnskötare ska få bättre kompetens om barns språkutveckling i svenska. Som utredningen lyfter på sid. 66 är det också viktigt för barnets allmänna språkutveckling att hen får möjlighet att utveckla både det svenska språket och hens modersmål. Det stärker såväl barnets identitet som barnets kognitiva, sociala och språkliga utveckling. Därför anser vi att utredningen också bör lyfta förslag som stärker att personalen i förskolan även har flerspråkig kompetens. För att stärka detta ytterligare vore det också positivt att skärpa skrivningen i skollagen på att barnet ska få utveckla sitt modersmål i förskolan. 8 kap. 10 § skollagen (2010:800) skulle därmed kunna

formuleras mer som skrivningar om rättighet till modersmålsundervisning som finns för skolan.

Delegationen mot segregation har inga synpunkter eller övervägande kring de övriga förslagen.

I detta ärende har direktör Anders Kessling beslutat. Utvecklingsledare Karen Austin har deltagit i den slutgiltiga handläggningen.

Anders Kessling